

© Kancelarija zastupnika Crne Gore pred Evropskim sudom za ljudska prava, <https://www.gov.me/kzcg>. [Prevod je objavljen na zvaničnom sajtu Vlade Crne Gore i u Službenom listu Crne Gore]

© The Office of the Representative of Montenegro before the European Court of Human Rights, <https://www.gov.me/kzcg>. [Translation already published at the official website of the Government of Montenegro and in the Official Gazzette of Montenegro]

ČETVRTO ODJELJENJE

PREDMET STAKIĆ PROTIV CRNE GORE

(Predstavka br. 49320/07)

PRESUDA

STRAZBUR

2. oktobar 2012. godine

Ova presuda je postala pravosnažna u okolnostima izloženim u članu 44 stav 2 Konvencije. Ona može biti predmet redaktorskih izmjena.

U predmetu Stakić protiv Crne Gore,

Evropski sud za ljudska prava (Četvrto odjeljenje), zasijedajući u Vijeću u sastavu:

Lech Garlicki, *predsjednik*,

David Thór Björgvinsson,

Päivi Hirvelä,

George Nicolaou,

Zdravka Kalaydjieva,

Nebojša Vučinić,

Vincent A. De Gaetano, *sudije*,

i Fatoş Aracı, *zamjenik sekretara odjeljenja*,

nakon vijećanja bez prisustva javnosti dana 11. septembra 2012. godine,
donosi sljedeću presudu koja je usvojena toga dana:

POSUPAK

1. Predmet je pokrenut predstavkom (br. 49320/07) protiv Crne Gore koju je 5. novembra 2007. godine Sudu po članu 34 Konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljem tekstu: Konvencija) podnio državljanin Crne Gore, g. Momir Stakić (u daljem tekstu: podnosilac predstavke).

2. Podnosioca predstavke zastupao je g. Z. Đukanović, advokat sa praksom u Zemunu u Srbiji. Vladu Crne Gore (u daljem tekstu: Vlada) zastupao je njen zastupnik, g. Z. Pažin.

3. Podnosilac predstavke žalio se na dužinu parničnog postupka i nepostojanje djelotvornog pravnog lijeka za to.

4. Dana 6. januara 2010. godine o ovoj predstavci obaviještena je Vlada. Takođe je odlučeno da se o prihvatljivosti i meritumu predstavke odlučuje u isto vrijeme (član 29 stav 1).

ČINJENICE**I. OKOLNOSTI PREDMETA**

5. Podnosilac je rođen 1953. godine u Zemunu (Srbija) gdje i živi.

A. Parnični postupak

6. Dana 21. februara 1977. godine Okružni sud u Podgorici utvrdio je da su lica X, Y i Z kriva za krivično djelo *učestvovanje u tuči* dana 14. jula 1973. godine.

7. Dana 18. decembra 1978. godine podnosilac predstavke pokrenuo je parnični postupak protiv X, Y i Z tražeći naknadu za povredu oka koju je pretrpio u tuči i kasniji gubitak vida na desnom oku, te za gubitak prihoda do koga je došlo zbog njegove umanjene sposobnosti za rad.

8. Dana 18. marta 1980. godine Opštinski sud u Podgorici presudio je dijelom u korist podnosioca predstavke na osnovu njegovih svjedočanstava, radne knjižice, dokumenata koji se odnose na njegovu povredu i liječenje, te na osnovu izjava dva vještaka. Tu presudu dijelom je potvrdio Okružni sud u Podgorici 30. decembra 1980. godine. Dana 10. maja 1983. godine Vrhovni sud u Podgorici poništio je prethodne presude i naložio ponovno otvaranje postupka. U spisima predmeta nema informacija o tome koliko je rasprava održano i/ili odloženo prije nego što je Vrhovni sud donio svoju presudu

9. Između 10. maja i 21. juna 1990. godine odloženo je pet ročišta, a održano jedno. U periodu između 23. septembra 1985. godine i 6. januara 1986. godine sporni postupak obustavljen je zbog odsustva podnosioca predstavke sa prethodnog ročišta.

10. Dana 21. juna 1990. godine Osnovni sud u Podgorici presudio je dijelom u korist Podnosioca predstavke. Ova presuda bazirala se na prethodno iznesenim dokazima, kao i na drugim dokumentima koji su se odnosili na zdravlje i radni odnos podnosioca predstavke, te na još tri mišljenja vještaka. Dana 14. maja 1991. godine Viši sud u Podgorici poništio je prvostepenu presudu i naložio ponovno otvaranje postupka

11. U periodu između 14. maja 1991. godine i 16. oktobra 2008. godine još je sedam ročišta odloženo, a jedno je održano.

12. Dana 16. oktobra 2008. godine Osnovni sud u Podgorici presudio je dijelom u korist podnosioca predstavke. Presuda se bazirala na: mišljenjima četiri vještaka koja su data do novembra 1986. godine, dokumentima koji su dobijeni do maja 1993. godine, izjavama četiri svjedoka koje su date u periodu između marta 1997. godine i aprila 2002. godine i izjavama podnosioca predstavke, X i jos jednog vještaka koja je data između 6. novembra 2005. godine i 19. novembra 2007. godine.

13. Dana 18. septembra 2009. godine, Viši sud u Podgorici poništio je ovu presudu i naložio ponovno otvaranje postupka.

14. Dana 13. septembra 2010. godine Osnovni sud odlučio je da predmet treba započeti iznova, s obzirom na to da je dodijeljen novom sudiji. Sud je tražio još jedno mišljenje finansijskog vještaka. Što se tiče ostalih dokaza stranke su se saglasile da može da se pročita zapisnik sa prethodnih ročišta.

15. Naredno ročište zakazano je za 2. novembar 2010. godine. U spisima predmeta nema informacija o tome da li je došlo do tih ročišta, niti da li je bilo daljih dešavanja u ovom predmetu.

B. Ostale relevantne informacije

16. Do 3. marta 2004. godine, kada je Konvencija stupila na snagu za tuženu državu, podnosilac predstavke nekoliko puta je izmijenio iznos naknade koju je tražio i odloženo je devet rasprava zbog toga što on nije bio prisutan ili zato što je on podnio zahtjev za to.

17. Nakon što je Konvencija stupila na snagu za Crnu Goru, podnosilac predstavke izmijenio je iznos koji je tražio u dva navrata.

18. Dana 19. januara 2006. godine podnosilac predstavke tražio je dodatno finansijsko vještačenje.

19. U spisima predmeta nema informacija o tome koliko je ukupno ročišta održano i/ili odloženo.

20. Y je preminuo dana 19. maja 2007. godine, a Z dana 14. maja 1988. godine.

II. RELEVANTNO DOMAĆE PRAVO

A. Ustav Crne Gore iz 2007. godine, objavljen u Službenom listu Crne Gore br. 1/07)

21. Član 32 predviđa, između ostalog, da svako ima pravo na pravično i javno suđenje u razumnom roku.

22. Član 149 Ustava predviđa da Ustavni sud odlučuje o ustavnoj žalbi koja se predaje u vezi sa navodnom povredom ljudskog prava ili slobode koja se jemči Ustavom nakon što su iscrpljeni svi drugi djelotvorni pravni lijekovi.

23. Ovaj Ustav stupio je na snagu 22. oktobra 2007. godine.

B. Zakon o Ustavnom sudu Crne Gore; objavljen u Službenom listu Crne Gore br. 64/08)

24. Član 48 predviđa da ustavna žalba može da se preda protiv pojedinačne odluke državnog organa, upravnog organa, organa lokalne saouprave ili pravnog lica koje vrši javna ovlašćenja, zbog povrede ljudskih prava i sloboda koje se jemče Ustavom, nakon što su iscrpljeni svi drugi djelotvorni domaći pravni lijekovi.

25. Članovima 49-59 predviđaju se detaljnije aspekti koji se odnose na procesuiranje ustavnih žalbi. Konkretno, član 56 predviđa da kada Ustavni sud utvrdi povredu ljudskog prava ili slobode, on poništava spornu odluku u

cijelosti ili dijelom i nalaže da se predmet ponovo ispita u istom organu koji je donio poništenu odluku.

26. Ovaj Zakon stupio je na snagu u novembru 2008. godine.

C. Zakon o zaštiti prava na suđenje u razumnom roku; objavljen u Službenom listu Crne Gore br. 11/07)

27. Ovaj zakon predviđa, u određenim okolnostima, mogućnost da se dug postupak ubrza putem kontrolnog zahtjeva, kao i mogućnost da se licu koje se žali dosudi naknada po tužbi za pravično zadovoljenje.

28. Član 44, konkretno, predviđa da se ovaj Zakon primjenjuje retroaktivno na sve postupke od 3. marta 2004. godine, ali da će se u obzir uzeti i trajanje postupka prije tog datuma.

29. Ovaj Zakon stupio je na snagu 21. decembra 2007. godine, ali se u njemu nisu pominjale predstavke u kojima se radilo o dužini trajanja postupka, a koje su već bile predate Sudu.

D. Zakon o sudovima; objavljen u Službenom listu Republike Crne Gore -br. 05/02, 49/04, 22/08 i 39/11)

30. Član 7 predviđa da svako ima pravo na nepristrasno suđenje u razumnom roku.

E. Zakon o parničnom postupku, objavljen u Službenom listu Republike Crne Gore br. 22/04, 28/05 i 76/06)

31. Član 11 stav 1, između ostalog, predviđa obavezu domaćih sudova da obezbijede da se postupci vode bez odlaganja i u razumnom roku.

PRAVO

I. NAVODNA POVREDA ČLANA 6 STAV 1 KONVENCIJE

32. Podnosilac predstavke žalio se po članu 6 Konvencije na dužinu gore pomenutog postupka.

33. Relevantni dio ovog člana glasi:

“Svako, tokom odlučivanja o njegovim građanskim pravima i obavezama ... ima pravo na... raspravu u razumnom roku pred... sudom...”.

A. Prihvatljivost

1. *Argumenti strana*

34. Vlada je navela da podnosilac predstavke nije iscrpio sve djelotvorne domaće pravne lijekove koji su mu bili na raspolaganju. On naročito nije podnio kontrolni zahtjev i tužbu za pravično zadovoljenje koji su bili predviđeni Zakonom o zaštiti prava na suđenje u razumnom roku (v. stavove 27-29) ove presude. On takođe nije uložio ustavnu žalbu.

35. Podnosilac predstavke osporio je ove tvrdnje.

2. *Relevantni principi*

36. Sud podsjeća da, prema njegovoj utvrđenoj sudskoj praksi, svrha pravila o domaćim pravnim lijekovima iz člana 35 stav 1 Konvencije jeste da se stranama ugovornicama pruži prilika da spriječe ili isprave navodne povrede, prije nego što se predaju Sudu.

37. Međutim, jedini pravni lijekovi za koje Konvencija propisuje da moraju biti iscrpljeni su oni koji se odnose na navodne povrede i oni koji su u isto vrijeme dostupni i dovoljni (v. *Selmouni protiv Francuske* [GC], br. 25803/94, stav 75, ECHR 1999 V, *McFarlane protiv Irske* [GC], br. 31333/06, stav 107, ECHR 2010-...). Postojanje takvih lijekova mora biti dovoljno sigurno ne samo u teoriji već i u praksi, i ukoliko to nije slučaj oni nemaju propisanu dostupnost i djelotvornost. Zadatak je tužene države da utvrdi da su ovi različiti uslovi ispunjeni (v. *Vernillo protiv Francuske*, 20. februar 1991. godine, stav 27, Serija A br. 198, i *Dalia protiv Francuske*, 19. februar 1998. godine, stav 38, *Izvištaji* 1998-I).

38. Kada se zadovolji ovaj teret dokazivanja, onda je zadatak podnosioca predstavke da utvrdi da pravni lijekovi koje je ponudila Vlada zapravo jesu bili upotrebljeni ili su iz nekog razloga bili neadekvatni ili nedjelotvorni u konkretnim okolnostima predmeta, ili da su postojale posebne okolnosti koje njega ili nju oslobađaju od obaveze da ispuni uslov da te lijekove iscrpi (v. *Dankevich protiv Ukrajine*, br. 40679/98, stav 107, 29. april 2003. godine).

3. *Ocjena Suda*

39. Sud je već ranije izražavao stav da bi bilo nerazumno tražiti od podnosioca predstavke da pokuša da podnese kontrolni zahtjev na osnovu Zakona o zaštiti prava na suđenje u razumnom roku u slučaju kada je domaći postupak bio u toku niz godina prije donošenja ovog zakona i u njemu nije donesena odluka, i kada se iz podnesaka Vlade ne može izvući nikakav zaključak o djelotvornosti ovog pravnog lijeka (v. *Boucke protiv Crne Gore*, br. 26945/06, stavovi 72-74, 21. februar 2012. godine). Sud, međutim, zadržava pravo da ponovo razmotri ovaj stav ukoliko Vlada,

navodeći konkretne predmete, pokaže djelotvornost ovog pravnog lijeka (v. *Živaljević protiv Crne Gore*, br. 17229/04, stav 66, 8. mart 2011).

40. S obzirom na činjenicu da je sporni postupak bio otvoren više od dvadeset i osam godina prije nego što je na snagu stupio Zakon o zaštiti prava na suđenje u razumnom roku, od čega je više od tri godine i devet mjeseci proteklo nakon što je Konvencija stupila na snagu u odnosu na tuženu državu, i da nisu podneseni podaci o novijoj sudskoj praksi koji bi se odnosili na efikasnost ovog konkretnog pravnog lijeka, Sud ne vidi razlog da odstupi od svog ranijeg nalaza i zaključuje, stoga da se prigovor Vlade mora odbaciti.

41. Sud je takođe već izrazio stav da tužba za pravično zadovoljenje ne može da ubrza postupak dok je još u toku, i da ustavna žalba ne može da se smatra djelotvornim pravnim lijekom za dužinu postupka (v. *Boucke protiv Crne Gore*, citirano ranije u tekstu ove Presude, stavovi 75-79). Sud stoga ne vidi razloga da odstupi od svojih nalaza u ovom predmetu. Prigovor Vlade u tom smislu stoga se takođe mora odbaciti.

42. Sud konstatuje da pti tužba podnosioca predstavke nije očigledno neosnovana u smislu člana 35 stav 3(a) Konvencije. Sud dalje konstatuje da ona nije neprihvatljiva ni po kojem drugom osnovu. Stoga se ona mora proglasiti prihvatljivom.

B. Meritum

1. Argumenti strana

43. Podnosilac predstavke potvrdio je svoju pritužbu. On je takođe naveo da je tražio da se neka od saslušanja odlože zbog njegovog zdravstvenog stanja.

44. Vlada je navela da je sporni postupak bio i činjenično i pravno složen i da je bilo potrebno saslušati niz svjedoka i vještaka. Konkretno, tokom perioda nad kojim Sud ima nadležnost *ratione temporis*, dato je pet mišljenja vještaka, i to svi na prijedlog podnosioca predstavke. Drugo, uglavnom je sam podnosilac predstavke bio odgovoran za dužinu postupka. Konkretno, on je mijenjao i precizirao svoj zahtjev u više navrata, od kojih su dva bila nakon što je Konvencija stupila na snagu u odnosu na Crnu Goru; nekoliko rasprava koje su bile zakazane u periodu između 1983. i 2002. godine odložene su zbog njega, a sporni postupak bio je obustavljen u periodu između 23. septembra 1985. godine i 6. januara 1986. godine zbog njegovog odsustva (v. stavove 9 i 16 - 17 ove presude). Treće, Y i Z u međuvremenu su preminuli (v. stav 20 ove presude), zbog čega je bilo potrebno da se utvrde njihovi pravni sljedbenici, što je još uvećalo cjelokupnu dužinu postupka. I na kraju, sporni postupak nije bio od suštinskog značaja za podnosioca predstavke i, kao takav, nije iziskivao prioritet niti hitno djelovanje sudova. Sudovi su donijeli ukupno sedam

odluka, od čega su dvije donesene u dva stepena nakon ratifikovanja Konvencije. Zbog toga se ne može reći da su sudovi bili neaktivni. Vlada je zaključila da nije bilo povrede člana 6 Konvencije.

2. Relevantni principi

45. Sud ponavlja da se o pitanju da li je dužina postupka razumna mora suditi u svjetlu okolnosti konkretnog predmeta i poštujući sljedeće kriterijume: složenost predmeta, ponašanje podnosilaca predstavke i relevantnih organa i značaj predmeta spora za podnosiocima predstavke (v. između ostalog, *Frydlender protiv Francuske* [GC], br. 30979/96, stav 43, ECHR 2000-VII).

46. Da bi se utvrdilo da li je produženje postupka o kome je riječ u razumnim granicama, mora se uzeti u obzir status predmeta na dan ratifikacije Konvencije (v. *mutatis mutandis*, *Styranowski protiv Poljske*, presuda od 30 oktobra 1998. godine, *Izveštaji o presudama i odlukama* 1998-VIII).

3. Ocjena Suda

47. Period koji treba uzeti u obzir počeo je 3. marta 2004. godine, kada je Konvencija stupila na snagu u odnosu na Crnu Goru (v. *Bijelić protiv Crne Gore i Srbije*, br. 11890/05, stav 69, 28. april 2009. godine). Sporni postupak bio je, dakle, u okviru nadležnosti Suda *ratione temporis* u periodu od više od osam godina i šest mjeseci i još uvijek je bio otvoren u prvom stepenu, a prije tog datuma već je proteklo dvadeset i četiri godine.

48. Sud konstatuje da se ovaj predmet odnosi na naknadu za povrede koje je podnosilac predstavke pretrpio u tuči. Sud napominje da su saslušana četiri svjedoka i pet vještaka. Međutim, suprotno podnesku Vlade, jasno je iz spisa predmeta da je većina tih dokaza dobijena prije nego što je Konvencija stupila na snagu u odnosu na tuženu državu (v. stav 12 ove presude). Iako se može prihvatiti da su neki zahtjevi za naknadu štete složeniji od drugih, Sud ne smatra da je ovaj zahtjev takve složenosti da bi se time mogla opravdati ovolika dužina postupka. Niti činjenica da sporni postupak ne iziskuje prioritet ili hitno postupanje opravdava proceduralno odlaganje tolike dužine koja se može čak smatrati i *de facto* negiranjem pravde.

49. Konstatuje se da je podnosilac predstavke zaista izmijenio tačan iznos naknade koju je tražio i to u dva navrata nakon što je Crna Gora ratifikovala Konvenciju. Sud, međutim, ne smatra da je to moglo značajno doprinijeti dužini postupka pošto zahtjev nije bio izmijenjen u svojoj suštini. Iako su neke od rasprava koje su bile zakazane prije 3. marta 2004. godine odložene na zahtjev podnosioca predstavke, ništa u spisima predmeta ne ukazuje na to da je do proceduralnih odlaganja nakon datuma ratifikacije

došlo zbog njegovog ponašanja već prije da su ona nastala zbog propusta vlasti da budu marljive u svom postupanju.

50. Sud konstatuje da je prva odluka nakon što je tužena država ratifikovala Konvenciju donesena 16. oktobra 2008. godine, što je više od četiri godine i sedam mjeseci nakon ratifikacije. Nakon što je ova odluka poništena 18. septembra 2009. godine, predmet je otvoren pred prvostepenim sudom gotovo tri godine, a u međuvremenu je održana je samo jedna rasprava (v. stavove 12 - 15 ove presude).

51. S obzirom na kriterijume predviđene u sudskoj praksi Suda i relevantne činjenice ovog predmeta, Sud je mišljenja da dužina postupka na koju se podnosilac predstavke žali ne ispunjava uslov razumnog roka. Shodno tome utvrđuje se da je došlo do povrede člana 6 stav 1 Konvencije.

II. NAVODNA POVREDA 13 KONVENCIJE

52. Podnosilac predstavke takođe se žalio po članu 13 da nije na raspolaganju imao djelotvoran pravni lijek da ubrza sporni postupak.

53. Član 13 predviđa sljedeće:

“Svako kome su povrijeđena prava i slobode predviđeni u ovoj Konvenciji ima pravo na djelotvoran pravni lijek pred nacionalnim vlastima, bez obzira jesu li povredu izvršila lica koja su postupala u službenom svojstvu.”

A. Prihvatljivost

54. Sud konstatuje da pritužba podnosioca predstavke povlači pitanja činjenica i prava po Konvenciji, čije utvrđivanje iziskuje ispitivanje merituma. Sud takođe smatra da pritužba podnosioca predstavke nije očigledno neosnovana u okviru značenja člana 35 stav 3 (a) Konvencije i da ne može da bude odbačena ni po kom drugom osnovu. Stoga se predstavka mora proglasiti prihvatljivom.

B. Meritum

55. Sud konstatuje da član 13 garantuje djelotvoran pravni lijek pred domaćim vlastima za navodnu povredu bilo kojih prava i sloboda garantovanih Konvencijom, uključujući pravo na suđenje u razumnom roku po članu 6 stav 1 (v. između ostalog, *Kudla protiv Poljske* [GC], br. 30210/96, stav 156, ECHR 2000-XI).

56. Sud podsjeća, dalje, da pravni lijek za dužinu postupka jeste "djelotvoran" ako može da se koristi ili da ubrza postupak pred sudovima koji rješavaju po predmetu, ili da obezbijede stranci u postupku adekvatno sredstvo za rješavanje odugovlačenja do koga je već došlo (v. *Sürmeli protiv Njemačke* [GC], br. 75529/01, stav 99, ECHR 2006-VII).

57. I na kraju, Sud naglašava da je najbolje rješenje u apsolutnom smislu i neosporno, kao i u mnogim oblastima, sprečavanje. Kada je sudski sistem manjkav u odnosu na uslov razumnog roka iz člana 6 stav 1 Konvencije, najdjelotvornije rješenje je pravni lijek koji je osmišljen da ubrza postupak da bi se spriječilo da on postane pretjerano dug. Takav pravni lijek nudi neporecivu prednost u odnosu na pravni lijek koji nudi samo naknadu štete pošto on takođe sprečava i da se utvrde kasnije povrede u odnosu na isti postupak i ne ispravlja povredu samo *a posteriori*, kako to čini pravni lijek naknade štete. Neke države su u potpunosti shvatile ovu situaciju i odabrale su da kombinuju dva tipa pravnih lijekova, jedan osmišljen da ubrza postupak i drugi da obezbijedi naknadu štete. (v. *Scordino protiv Italije* (br. 1) [GC], br. 36813/97, stavovi 183 i 186, ECHR 2006-V; i *Sürmeli protiv Njemačke* [GC], citirano ranije u tekstu ove presude, stav 100).

58. Međutim, kako je ranije navedeno, postojanje takvih pravnih lijekova mora biti dovoljno sigurno ne samo u teoriji već i u praksi, i ukoliko to nije slučaj onda im nedostaje uslov dostupnosti i djelotvornosti (v. stav 37 ove presude).

59. Kada je riječ o ovom konkretnom predmetu, Sud konstatuje da je Vlada u svom prethodnom prigovoru navela da su postojali dostupni pravni lijekovi za pritužbu podnosioca predstavke na dužinu postupka po članu 6 stav 1, a taj prigovor je odbačen na osnovu opisanom u stavovima 39 - 41 ove presude.

60. Sud zaključuje, iz istih razloga, da je došlo do povrede člana 13 uzetog zajedno sa članom 6 stav 1 Konvencije zbog nepostojanja djelotvornog pravnog lijeka po domaćem pravu za pritužbe podnosioca predstavke koje se odnose na dužinu parničnog postupka (v. *Stevanović protiv Srbije*, br. 26642/05, stavovi 67-68, 9. oktobar 2007. godine; v. takođe, *mutatis mutandis*, *Rodić i drugi protiv Bosne i Hercegovine*, br. 22893/05, stavovi 84-85, 27. maj 2008. godine).

61. Sud želi još jednom da napomene da će možda ponovo razmotriti svoj stav u vezi sa navedenim ukoliko je Vlada u mogućnosti da u budućim predstavkama pokaže u odnosu na konkretne predmete, da su navedeni pravni lijekovi djelotvorni (v. stavove 39-40 ove presude).

III. PRIMJENA ČLANA 41 KONVENCIJE

62. Član 41 Konvencije predviđa:

“Kada Sud utvrdi povredu Konvencije ili protokola uz nju, a unutrašnje pravo Visoke strane ugovornice o kojoj je riječ omogućava samo djelimičnu odštetu, Sud će, ako je to potrebno, pružiti pravično zadovoljenje oštećenoj stranci.”

A. Naknada štete

63. Podnosilac predstavke je u formularu za predstavku tražio 120.000 eura na ime nematerijalne štete. On u svojim pisanim napomenama nije naveo nikakav zahtjev u ovom smislu.

64. Vlada je navela da je traženi iznos nepotkrijepljen, da je nesrazmjerno veliki, i da je suprotan sudskoj praksi Suda.

65. Iako nije iznesen konkretan zahtjev u napomenama podnosioca predstavke, Sud prihtava da je podnosilac predstavke u ovom predmetu zaista pretrpio određenu nematerijalnu štetu koja se ne može u dovoljnoj mjeri kompenzovati samo utvrđivanjem da je do povrede došlo (v. *mutatis mutandis*, *Garzić protiv Crne Gore*, br. 17931/07, stav 42, 21. septembar 2010. godine; te *Staroszczyk protiv Poljske*, br. 59519/00, stavovi 141-143, 22. mart 2007. godine; v. takođe, *mutatis mutandis*, *Mijušković protiv Crne Gore*, br. 49337/07, stavovi 94-96, 21. septembar 2010. godine). Nadalje, Vlada je komentarisala zahtjev podnosioca predstavke iznesen u formularu za predstavku. Praveći svoju procjenu po osnovu pravičnosti, Sud dosuđuje podnosiocu predstavke 5.000 eura po ovoj stavci.

B. Troškovi i izdaci

66. Podnosilac predstavke tvrdio je da je pretrpio značajne troškove u postupcima pred domaćim sudovima, ali da nije sačuvao relevantne priznanice jer nije znao da će mu biti potrebne. Nije istakao nikakav zahtjev u odnosu na troškove koje je pretrpio u postupku pred Sudom.

67. Vlada je osporila ovaj zahtjev.

68. Prema sudskoj praksi Suda, podnosilac predstavke ima pravo na nadoknadu troškova i izdataka samo u mjeri u kojoj se pokaže da su oni stvarno pretrpljeni i da su bili neophodni, te da su razumni po pitanju iznosa. U ovom predmetu, kada je razmotrio dokumente u svom posjedu i gore navedene kriterijume, Sud odbija zahtjev za nadoknadu troškova i izdataka jer nije dovoljno potkrijepljen.

C. Zatezna kamata

69. Sud smatra da je prikladno da se zatezna kamata bazira na najmanjoj kreditnoj stopi Evropske Centralne Banke, uz dodatak od tri procentna poena.

IZ TIH RAZLOGA, SUD JEDNOGLASNO

1. *Proглашава* predstavku prihvatljivom;
2. *Nalazi* da je došlo do povrede člana 6 stav 1 Konvencije;
3. *Nalazi* da je došlo do povrede člana 13 Konvencije;
4. *Nalazi*
 - (a) da tužena država treba da, na ime nematerijalne štete, plati podnosiocu predstavke, u roku od tri mjeseca od datuma na koji ova presuda postane pravosnažna prema članu 44 stav 2 Konvencije, 5.000 eura (pet hiljada eura), i sve poreze koji se na to obračunaju;
 - (b) da se od isteka gore navedena tri mjeseca do izmirenja pomenutog iznosa, obračunava obična kamata na gore navedeni iznos po stopi koja je jednaka najmanjoj kreditnoj stopi Evropske centralne banke tokom zateznog perioda plus tri procentna poena;
5. *Odbacuje* ostatak zahtjeva podnosioca predstavke za pravičnom naknadom.

Sačinjeno na engleskom jeziku i dostavljeno u pisanoj formi 2. oktobra 2012. godine po pravilu 77 stavovi 2 i 3 Poslovnika Suda.

Fatoş Aracı
Zamjenik Sekretara

Lech Garlicki
Predsjednik